

KUOPION
AIKUISLUKIO

Ylioppilaskirjotusinfo oppiaineittain

Äidinkieli, lukutaito

Äidinkielen ja kirjallisuuden ylioppilaskoe on kaksiosainen:

- lukutaidon koe (ti 11.3.) ja
- kirjoitustaidon koe (pe 14.3.).

Lukutaidon kokeessa on kaksi osaa: asia- ja mediatekstit sekä kaunokirjalliset ja muut fiktiiviset tekstit. Kummastakin osasta valitaan yksi tehtävä, eli lukutaidon kokeessa **vastataan kahteen tehtävään.**

Vinkit tekstien analysointiin:

- Tutki tehtävänantoa.
- Tee havaintoja ja päätelmiä > Ryhmittele havainnot.
- Vältä metatekstiä.
- Käytä käsitteitä.
- Muista osoittaa kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa > kontekstoi.
- Vastausta ei otsikoida.
- Nimeä aineisto vastauksen alussa.

Äidinkieli, kirjoitustaito

- **Kirjoitustaidon kokeessa kirjoitetaan pohtiva tai kantaa ottava teksti, joka on pituudeltaan noin 6 000 merkkiä. Vastauksessa hyödynnetään vähintään kahta aineistoa.**
- Valitse annetuista aiheista yksi > rajaa aiheeseen oma päänäkökulma.
- Otsikoi tekstisi itse. Aihetta ei saa suoraan laittaa otsikoksi.
- Voit olettaa, että lukija ei tunne aineistoja, joten niihin täytyy viitata tarkasti!
- Huomioi kirjoittamisen neljä vaihetta: suunnittelu-, tuottamis-, muokkaus- ja viimeistelyvaihe.
- Suunnittele ajankäyttösi (esimerkiksi kaksi tuntia suunnitteluun, kaksi tuntia kirjoittamiseen sekä kaksi tuntia muokkaamiseen ja viimeistelyyn).
- Muista omaäänisyys. Mieti, mitä sanottavaa juuri sinulla on valitsemastasi aiheesta.
- Nauti ainutlaatuisesta hetkestä!

Suomi toisena kielenä

S2-ylioppilaskoe on tarkoitettu niille opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame. Koe on yksipäiväinen, ja se järjestetään tiistaina 11.3.

Kokeessa on kolme osaa: kuunteleminen, lukutaito ja kirjoitustaito.

Kuunteleminen: Tehtävissä mitataan kokelaan kykyä ymmärtää puhuttua kieltä. Ne voivat olla **monivalintatehtäviä, avoimia kysymyksiä tai erilaisia reagointi- tai tiivistämistehtäviä.** Aineistot voivat olla monologia, dialogia tai ryhmäkeskustelua.

Lukutaito: Tehtävissä mitataan esimerkiksi pohjatekstin pääajatuksen tai tärkeiden yksityiskohtien ymmärtämistä, päätelmien tekemistä luetusta sekä yksittäisten ilmausten ymmärtämistä ja tulkintaa. Luettavat tekstit, jotka usein ovat laajemman tekstin katkelmia, edustavat eri tekstilajeja. Lukutaidon tehtäväkokonaisuus muodostuu **avoimista kysymyksistä.** Tehtäväkokonaisuudessa mitataan ennen kaikkea kokelaan kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa. **Muista vastata avoimiin kysymyksiin omin sanoin, älä kopioi suoraan aineistoa.**

Kirjoitustaito: Kirjoitustaidon osiossa kirjoitetaan kaksi tekstiä, **lyhyt kirjoitustehtävä ja kirjoitelma.**

Lyhyessä kirjoitustehtävässä mitataan sitä, miten kokelas pystyy reagoimaan annettuun aineistoon ja ottamaan huomioon sen piirteet ja edellytykset omassa viestissään. Viesti voi olla esimerkiksi kommentti pohjatekstiin liittyvästä aiheesta, sähköpostiviesti, blogiteksti tai jokin muu arkielämän teksti. **Kirjoitelma** voi olla pelkästään otsikkoon pohjautuva, sen on pohjauduttava tai liityttävä aineistoon tai aineistoa käytetään siinä vain virikkeenä.

Ruotsi

Ruotsin koe on 24.3.

- Lue tarkasti kokeen ohjeet ja toimi niiden mukaan.
- Älä aloita kuuntelutehtävää ennen kuin olet varma siitä, montako kertaa kuulet tekstin. Videotehtävää voit katsoa yleensä rajattomasti, joten voit halutessasi aloittaa sillä, niin saat korvasi auki.
- Älä jätä yhtään monivalintaa vastaamatta.
- Jos olet varma, että et osaa vastata tehtävään, jätä aukko tyhjäksi (ei viivamerkintöjä).
- Muista kirjoittaa B-ruotsissa kaksi kirjoitelmaa, yksi lyhyempi ja yksi pidempi.
- Noudata annettuja merkkimääriä kaikissa rajatuissa tehtävissä. Älä laita liikaa tietoa, virhe lisätiedossa antaa miinuspuolteen.
- Tarkista tehtävät huolella! Kirjoitelmien pisteet muodostavat kolmasosan kokeesta ja virheiden vähyys on merkitsevä arviointikohde.

Englanti

Pitkän englannin koe on 17.3. ja lyhyen englannin koe on 13.3.

- Kuunteluissa ole tarkkana, montako kertaa pystyt kuuntelemaan äänitteen/katsomaan videon.
- Avoimissa kysymyksissä varmista, että vastaat kysymykseen. Älä kirjoita ylimääräistä: jos ylimääräisessä tiedossa on virhe, saat miinus pisteitä.
- Älä ylitä annettuja merkkimääriä, tulee miinus pisteitä.
- A-kielessä kirjoitelmia on yksi, 99/299 pistettä, eli kolmasosa. Tee se huolella, älä kiirehdi.
  - Tee kappalejako: Kirjoitelmassa on **aloitus**kappale, **käsittely**kappale(eet) ja **lopetus**kappale.
  - Käsittele **aihetta ohjeistuksen mukaan**. Jos ohjeistuksessa käsketään käsittelemään tiettyjä asioita, älä jätä niitä pois vaan pohdi monipuolisesti.
  - Käytä **sidesanoja** ja anna argumenteillesi **esimerkkejä**.
  - Älä toista samoja sanoja, käytä **synonyymeja**.
  - Tarkista, että **isot alkukirjaimet** ja **välimerkit** ovat kohdillaan. Muista myös **SPOTPA**, sekä **sivu- ja päälauseen erot**.
  - **EI SLANGIA TAI ALATYYLIÄ!** Ei sanoja wanna, gonna, ain't, 'cause jne, eikä missään nimessä f-pommeja.
  - Pidä tauko kirjoitettuasasi ja **käy teksti uudelleen läpi**. Näet omat virheesi ja parannettavat kohdat selkeämmin, kun otat tekstiin etäisyyttä.

Espanja, italia, saksa, ranska

Lyhyen oppimäärän koe on 13.3.

Lyhyen kielen kokeeseen sisältyy kuullun ja luetun ymmärtämistä, kirjallista tuottamista sekä sanaston ja rakenteiden hallintaa mittaavia tehtäviä. Yo-kokeen kokonaispistemäärä on 299p.

- Lue huolellisesti tehtävänannot ja noudata niitä.
- Vastaa pyydetyllä kielellä.
- Noudata annettuja sanamääriä.
- Tehtävät kannattaa tehdä siinä järjestyksessä kuin ne ovat yo-kokeessa.

Lyhyt matematiikka

Matematiikan koe on 19.3.

Kokeen rakenne

Lyhyt matematiikka	Tehtäviä valittavana	Valitse tehtävistä ratkaistavaksi	Käytössä olevat ohjelmat
A -osa	6 (12p)	5	Maol ja SpeedCrunch
B- osa	3 (12p) 2 (18p)	4	Maol, SpeedCrunch, GeoGebra 6, LibreOffice Calc
Yhteensä	11	9	

- Kokeessa mitataan lukion oppimäärään perustuvaa matemaattista ymmärrystä, eli opintojaksoilla opittuja asioita ja niiden soveltamista.
- Lue ohjeet ja tehtävänannot huolellisesti.
- Vastaus on selkeä. Arvostelijalle on oltava selvää, mitä vastauksella tarkoitetaan (laskut välivaiheineen, perustelut ja lopputulos)
- Jos jätät arvosteltavaksi ylimääräisiä tehtäviä, niin arvostelussa huomioidaan vähiten pisteitä saaneet tehtävät. Muista aina tarkistaa, että olet vastannut oikeaan määrään tehtäviä.

Pitkä matematiikka

Matematiikan koe on 19.3.

Kokeen rakenne

Pitkä matematiikka	Tehtäviä valittavana	Valitse tehtävistä ratkaistavaksi	Käytössä olevat ohjelmat
A-osa	6	5	Maol ja SpeedCrunch
B1-osa	4	3	Maol, SpeedCrunch, GeoGebra 6, LibreOffice Calc
B2-osa	3	2	Maol, SpeedCrunch, GeoGebra 6, LibreOffice Calc
Yhteensä	13	10	

- Kokeessa mitataan lukion oppimäärään perustuvaa matemaattista ymmärrystä, eli opintojaksoilla asioita ja niiden soveltamista.
- Lue ohjeet ja tehtävänannot huolellisesti.
- Vastaus on selkeä. Arvostelijalle on oltava selvää, mitä vastauksella tarkoitetaan (laskut välivaiheineen, perustelut ja lopputulos)
- Jos jätät arvosteltavaksi ylimääräisiä tehtäviä, niin arvostelussa huomioidaan vähiten pisteitä saaneet tehtävät. Muista aina tarkistaa, että olet vastannut oikeaan määrään tehtäviä.

Biologia

Biologian koe on 21.3.

- Lue kysymys huolellisesti ja merkitse tärkeät kohdat. Vastaa siihen, mitä kysytään.
- Esseiden kirjoittamisessa kannattaa hyödyntää ranskalaisia viivoja tai ajatuskarttaa, jotta saat riittävästi olennaisia tietoja vastaukseen.
- Määrittele aiheen kannalta keskeiset käsitteet ja tee selkeä kappalejako.
- Muista hyödyntää aineistotehtävissä annettua aineistoa.
- Harjoittele viiva- ja pylväsdiagrammin tekoa, sekä piirto-ohjelman käyttöä (esim. LibreOffice Draw). Varmista myös, että osaat tehdä risteytystehtäviä sähköisessä muodossa.
- Kannattaa tutustua vanhoihin biologian YO-kokeisiin Ylen Abitreenit-sivustolla.

Filosofia

Filosofian koe on 21.3.

- Lue huolellisesti kokeen **yleiset ohjeet**, ja tee mitä pyydetään.
- Lue huolellisesti kokeen **tehtävänantojen kysymykset ja muut ohjeet**.
- Noudata ohjeita ja vastaa siihen, mitä kysytään. Jos tehtävänannossa pyydetään esimerkiksi vertailemaan, vertaile, jos taas käsittelemään jotakin aineiston asiaa, tee näin.
- Vastausten **suunnittelussa** kannattaa käyttää **apupaperia tai -tiedostoa**.
- Suunnittele ja seuraa, **miten käytät aikaasi**: lähde siitä, että aikaa on noin tunti per tehtävä. Ylioppilaskoe on kypsyyskoe, jossa ei arvioida vain kyseisen kokeen aineen hallintaa. Hyvä vastaus on **suunniteltu ja kielellisesti huoliteltu**. Vaikka monen tunnin työn jälkeen jo väsyttää, kannattaa aikaa käyttää omien vastausten **korjaamiseen, täydentämiseen ja hiomiseen**.

Fysiikka

Fysiikan koe on 21.3.

- Lue tehtävät huolellisesti ja varmista, että olet vastannut kysytyyn asiaan.
- Vältä arkikielisiä ilmauksia ja käytä oikeita fysiikan termejä.
- Älä tee turhia pyörityksiä välivaiheissa. Pyöristä lopputulos oikeaan tarkkuuteen. Muista yksiköt!
- Muista perustella vastauksesi ja tehdä laskuissa riittävästi välivaiheita.
- Liitä vastaukseen tarvittaessa kuvakaappaukset laskimesta tai piirrosohjelmasta!
- Käytä surutta apuna taulukkokirjaa.

Historia

Historian koe on 21.3.

- Koe koostuu kahdesta osasta: osassa 1 on kuusi 20 pisteen tehtävää ja osassa 2 kolme 30 pisteen tehtävää. Saat vastata korkeintaan viiteen tehtävään. Maksimipistemäärä on 120 pistettä.
- Kokeen kysymyksissä on paljon aineistoja, joten harjoittele erilaisten aineistojen tulkitsemista. Ole myös kriittinen aineistoa kohtaan! Muista myös viitata aineistoon useammin kuin kerran!
- Lue kysymykset tarkasti ja vastaa annetun aikavälin mukaisesti
- Käsitteiden merkitys muuttuu eri aikakausilla, joten kiinnitä huomiota, että puhut termistä asianmukaisella tavalla pyydettyyn aikakauteen liittyen.
- Suunnittele ajankäyttöäsi sekä myös vastauksesi. Käytä suttupaperia apunasi.
- Treenaa esseemuotoisen vastauksen kirjoittamista ja jäsentele vastauksesi johdonmukaisesti

Kemia

Kemian koe on 26.3.

- Lue tehtävät huolellisesti ja vastaa siihen, mitä kysytään. Älä esim. sekoita keskenään funktionaalisia ryhmiä ja yhdisteryhmiä.
- Vältä epämääräisiä ilmauksia. Käytä oikeita termejä.
- Älä pyöristä välituloksia laskuissa. Muista pyöristää lopputulos oikeaan tarkkuuteen.
- Perustele vastauksesi. Esim. enantiomeria on perusteltava aina kiraalisella hiilellä, vaikka perustelua ei erikseen pyydetä.
- Tutustu kokeen rakenteeseen ja tarkempiin ohjeisiin Sidos-lisenssipaketin Sidos Kertaus oppikirjan luvussa "Kohti YO-koetta".

Maantiede

Maantieteen koe on 26.3.

- Koe koostuu kolmesta osasta. Tehtäviä on yhdeksän, joista viiteen pitää vastata.
- Harjoittele esseiden kirjoittamista. Kiinnitä huomiota vastauksen jäsentelyyn ja johdonmukaisuuteen.
- Keskity syy-seuraussuhteiden ymmärtämiseen.
- Pyri huomioimaan luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan välinen yhteys vastauksissasi.
- Muista tulkita ja hyödyntää aineistotehtävissä annettua aineistoa.
- Harjoittele väestöpyramidin, ilmastodiagrammin ja viiva/pylväsdiagrammin tekoa.
- Tutustu piirto-ohjelman käyttöön esim. LibreOffice Draw tai GIMP.

Psykologia

Psykologian koe on 21.3.

- Psykologian tehtäviä on 9, joista viiteen vastataan. **Lue huolellisesti ohjeet ja tehtävänannot**, jotta vastaat varmasti oikein!
- Psykologian ylioppilaskokeessa on **kolme osiota**: perustehtävät, soveltavat tehtävät ja kehittelytehtävät. Pakollisia tehtäviä tulee kaikista osioista. Soveltaviin ja kehittelytehtäviin vastataan esseillä, joissa korostuu argumentointi ja omat oivallukset.
- Vastauksissa on ehdottoman **tärkeää käyttää teorioita ja täsmällisiä käsitteitä**. Varaudu tähän silloin kun luet kokeita varten: kerää käsitelistaa ja huolehdi, että osaat selittää ne.
- Kokeen kysymykset saattavat houkutella vastaamaan oman kokemuksen perusteella, mutta vältä sitä. **Kirjoita vain tietoa** ja perustele sitä omilla oivalluksillasi.
- Olet opintojaksoilla opiskellut **tunteensäätelyä** (PSo1 ja PSo4). Nyt ota keinot käyttöön! Treenaa itsellesi keskittynyt mieli, jotta saat kaiken potentiaalisi irti kirjoitustilanteessa. Tee mielikuvaharjoituksia ja suunnittele onnistumisesi! Lämmin tsemppaus :)

Terveystieto

Terveystiedon koe on 26.3.

- Koe koostuu kolmesta osasta, joista jokainen sisältää kolme tehtävää. Kokeessa pitää vastata yhteensä viiteen tehtävään.
- Lue tehtävänanto huolellisesti ja rajaa vastauksesi.
- Hyödynnä muistiinpanopaperia vastauksen jäsentelyssä.
- Kertaa esseiden kirjoittamisohjeet.
- Hyödynnä aineistoa, jos se on tehtävänannon kannalta tarpeen.
- Harjoittele kuvioiden ja taulukoiden laadintaa ja tulkintaa.
- Kertaa LibreOfficen Calc-ohjelman perusominaisuudet ja piirto-ohjelman käyttö esim. LibreOffice Draw.

Uskonto

Uskonnon koe on 26.3.

- Lue tehtävänannot huolellisesti! Mieti, mitä tehtävänannossa pyydetään tekemään.
- Kokeen kysymyksissä on paljon aineistoja, joten harjoittele erilaisten aineistojen tulkitsemista. Ole myös kriittinen aineistoa kohtaan! Muista myös viitata aineistoon useammin kuin kerran!
- Tarkastele vastauksessasi asioita eri näkökulmista, kirjoita analyyttiseen sävyyn. Pitäydy faktatiedossa ja vältä omien mielipiteidesi laukomista, ellei niin pyydetä tekemään.
- Harjoittele jäsennellyn esseevastauksen kirjoittamista. Pyri kirjoittamaan siistiä asiatekstiä.
- Suunnittele ajankäyttöäsi sekä myös vastauksesi. Käytä suttupaperia apunasi.
- Avaa käyttämäsi käsitteet.

Yhteiskuntaoppi

Yhteiskuntaopin koe on 26.3.

- Suuret kokonaisuudet ovat tärkeämpiä, kuin nippelitieto, kuten vaikka yksittäiset vuosiluvut tai nimet. Muista kuitenkin ajoittaa kokonaisuus esim. vuosikymmenen tarkkuudella.
- Kokeen kysymyksissä on paljon aineistoja, joten harjoittele erilaisten aineistojen tulkitsemista. Ole myös kriittinen aineistoa kohtaan! Muista myös viitata aineistoon useammin kuin kerran!
- Kannattaa kerrata erilaisten diagrammien tulkintatapoja. Pelkkä diagrammin tulkitseminenkin antaa jo pisteitä!
- Treenaa esseemuotoisen vastauksen kirjoittamista ja jäsentele vastauksesi johdonmukaisesti. Muista myös aina määritellä käyttämäsi käsitteet
- Suunnittele ajankäyttöäsi sekä myös vastauksesi. Käytä suttupaperia apunasi.
- Seuraa mediaa ja lue uutisia!

Lisätietoa

[YO-tutkinnon Ainekohtaiset ohjeet](#)

[Määräykset ja ohjeet |
Ylioppilastutkintolautakunta](#)

**Tsemppiä valmistautumiseen ja
menestystä kokeisiin!**